

Věstník farnosti u kostelů
sv. Mikuláše a sv. Václava
14. září Léta Páně 2008

S V A T O

V Á C L A V S K Á

V I N I C E 9-10

ZÁŘÍ A ŘÍJEN

BABÍ LÉTO

obvykle nastává v poslední dekádě září, takže se mu také říká léto sv. Václava. Krásné období s vynikajícím patronem! Jenom škoda, že už se chodí do školy. Neznám nikoho, kdo by neměl rád ty jemné přízemní mlhy po ránu, bezvětří nebo jen slabý vánek, čistou oblohu a především slunce, které již tolik nepálí. Setkávám se proto s odmítavou reakcí, když takto poetické období označím odborně jako teplotní singularitu. Narozdíl od iluzí, že určité počasí je typické pro konkrétní kalendářní den, má totiž babí léto reálný základ ve změnách atmosférické cirkulace. V druhé polovině září se Azorská tlaková výše vsouvá více k severu, což u nás způsobuje uvedený

charakter počasí. Někdy více, někdy méně, někdy na delší, někdy na kratší dobu, obvykle tomu tak bývá. Na grafech vývoje teploty vzduchu během roku se pak babí léto projevuje přechodným zpomalením jejího poklesu – proto teplotní singularita. Jakýsi bonus léta, kdy ještě můžeme dohnat to, co jsme během předchozích měsíců nestihli. Připomíná mi to Boží velkorysost a trpělivost s námi, ono „dej ty, Pane, ještě šanci, okopám a pohnojím...“ Příroda je vrtošivá, ale doufám, že mě letos babí léto nezklame. Až se pak budeme radovat z jeho zádumčivé krásy, vzpomeňme si na Pána Boha, který nám dává víc, než bychom si zasloužili.

MiM

OHLÉDNUTÍ *za prázdninami*

Farní jižní Morava

Koncem prázdnin se zdá jejich začátek daleko, jako na druhém břehu moře. Tím mořem byl pro nás dlouhý čas relativní volnosti. Mezitím ale prázdniny uběhly a farní výlet (29. 6.-3. 7.) získal čestné místo v našich vzpomínkách. Pro některé z nás začínal daleko dříve: nápad navštívit jižní Moravu bylo třeba promyslet i zorganizovat. Pavel Kuneš dal hlavní ideu a přislíbil svou účast kněze i dudáka. Jaruška Kredbová zkoumala terén a telefonovala, aby s námi všude počítali. Vyděsila majitele petrovského sklípku, když na dotaz „kolik vypijeme“ odpověděla „sklenku“. Nakonec sklípkový personál zpíval ostos šest s „těma farářema z Prahy“ a všichni jsme se trochu „picli“, jak se sluší podle místního dobrého mravu. Simona Pišlová vymýšlela hry a neměla to snadné: byli jsme ve věkovém rozmezí od 1 do 80 let. Připravila krásné zpěvníčky, ceny pro úspěšné hráče a byla „generální dodavatelkou“ zábavy. A tak my, co se jen vezli, jsme v neděli ráno mohli sednout do autobusu a otevřít zrak i sluch k několika krásným dnům.

První byla Strážnice, kde jsme ještě zastihli závěr folklorního festivalu. Mnohokrát jsme o něm slyšeli, ale živé setkání je nezastupitelné. V srdečné atmosféře se spoustou mládeže jsme rádi viděli a slyšeli, že naše městská, hodně anglofonní kultura není sama na světě. Snad ještě existuje venkov, kde život přirozeně souvisí s přírodou a svátečně se obléká do písní, které ne-

jsou ve vleku soudobé módy. Závěr byl zřejmě vyvrcholením, hrály a zpívaly ty nejlepší soubory z Moravy, Slezska i Slovenska, zpívaly s chutí a vesele. Vystoupili hudebníci zvučných jmen - Rokytovi, Jarmila Šuláková, uváděl Alfréd Strejček a ideový projev pronesl Ludvík Vaculík. Festival pak ještě dozníval v místním skanzenu, kde v rámci lidové architektury pod prudkým sluncem dobře vypadaly národní kroje, hudba, zpěv i tanec.

Druhý den bylo ve Veselí nad Moravou zataženo. Čekala tam na nás loď, na níž jsme pluli Baťovým kanálem a kus po řece Moravě. Z výše horní paluby se dala přehlédnout široká úrodná rovina, lemovaná v dálce hřebeny Bílých Karpat. Podle pokynů plavčíka jsme skláněli hlavy pod mostky, které loď těsně podplouvala. Na další bod programu aspoň já rozhodně nezapomenou. Rozhledna v Tvarožné Lhotě už z dálky vysoko přečnívala nad lesem a bylo jasné, že rozhled bude úžasný. Ze začátku jsme s Michaelou (moje žena) asi do desátého schodu stoupali jakoby nic. Rozhledna je jistě pevná, ale všechno je kovové a schody z roštů umožňují průhled dolů. Stále více jsem záviděl manželům Skripnikovým, kteří dole spokojeně odpočívali v trávě, a jak jsme stoupali, byli stále menší. Náhle nám přišlo, že to nejde a že se musíme vrátit. S úlevou jsme slezli, ale ostatní stoupali. Pak se ale Michaela mohla chytit Pavla za opasek, vylezli jsme nahoru a s podporou Honzy Kredby slezli také dolů. Večer jsme pak jeli do Petro-

va, kde se skupině vinných sklípků za vsí říká „plže“. Tam se odehrávalo to, co jsem zmínil v úvodu, ale ještě mnoho jiného; s Pavlovými dudami jsme zpívali, jedli a pili, až se hory zelenaly.

Třetí den zase svítlo slunce, v slavném lednickém parku ale bylo možné ukrývat se pod klenbou nevidaných stromů. V sousedství průplavů, ostrovů a rybníků bylo v dálce vidět štíhlý, bílý minaret, zrcadlící se v klidné hladině. Ve Valticích jsme prošli tím, bez čeho se neobejde žádný zájezd: šoupání pantoflí po naleštěných parketách a desítky pokojů, zařízených vzácným nábytkem, portréty šlechticů, velké vázy s květinami, koberce, na které se nesmí šlápnout, a výklad, který návštěvníku jde spolehlivě jedním uchem tam, druhým ven.

Čtvrtý den už byl předposlední a počasí pořád krásné. Pálavské kopce jsem obdivoval při několika cestách do Vídně, ale až teď jsem se jich mohl dotknout. Dolní Věstonice a Pavlov připomínají jih, zejména Itálii, kde „květů je, až hlava bolí“. Z Pavlova jsme vystoupali k Děvičímu hradu a odtud obhlíželi ten širošířý vinorodý kraj, hluboko dole vodní hladinu Novomlýnských nádrží s ostrovem, kde jakoby „zapomněli“ kostelík. Na kraji Pálavských vrchů je posazen Mikulov, město korunované zámkem, hradem a svatým kopcem. Stavebníci po řadu století dotvářeli tuto velkou krajinnou plastiku; je tu středověk, renezance i empír, ale nejvíce baroko, které štědře rozdávalo tvary velkolepým představám bohatých šlechticů. Večer už byl návrat do našeho přívětivého bydliště ve strážnickém kempu a konečně: koupání. Velké koupaliště bylo čisté a po

horkém dnu opravdu lákalo. Někteří z nás, kteří neovládají plavecké umění, s údivem sledovali, jak se naši přátelé mění ve vodní živočichy, různé se cákají a podplouvají, počínajíce si jako malé děti. A pak už byl poslední společný večer se zpíváním a vyprávěním až pozdě do noci.

Pátý, poslední den jsme odjeli do Buchlovic a prošli se krásným zámeckým parkem, kde jsou pávi ve znaku i na trávniku. Poslední zastávkou byla Třebíč, vyhlášená památkami UNESCO: židovskou čtvrtí a románskou bazilikou sv. Prokopa. Ghetto je vklíněno mezi řeku a skálu při hradbách města. Malé domky proplétají úzké uličky s křivolakou dlažbou. Bazilika vznikala, jako mnoho chrámů, v průběhu staletí: od dvanáctého do osmnáctého. Dnes obdivujeme především románskou část. V závěru zájezdu jsme zde mohli s Pavlem Kunešem slavit mši svatou.

Je těžké zmínit všechno, co jsme za těch pět dnů zažili. Dlouho by se dalo psát o opakovaných setkáních s krásnými památkami tragicky vyhané židovské pospolitosti. Je dobře, že aspoň synagogy a hřbitovy jsou dobře udržovány.

Rád budu vzpomínat na setkání s lidmi okolo, třeba na malou holčičku, kterou lákalo naše zpívání na strážnickém dvorku a zejména Pavlovy dudy, ke kterým se neustále stydlivě přibližovala. A určitě nezapomenu na přátelskou atmosféru vzájemné vstřícnosti od nejmladšího, nesmírně hodného Elíška Müllera až po hosty, dvě starší dámy z Ameriky, které s námi všechno vydržely s úsměvem, i když nebylo všechno americky pohodlné. *Václav Sokol*

Dolomity

Sobota 19. 7.

„Předpověď počasí na 19. 7. 2008: zataženo s deštěm, teplotní maxima 18 až 21 °C, vítr přechodně zesílí...“ Ano, ideální počasí na začátek letos již třetího farního zájezdu, jehož cílem byla severovýchodní část italských Alp, tzv. Dolomit. Ubytování jsme měli zajištěné v Pastoračním středisku Velehrad v Jižním Tyrolsku, které leželo kousek za hranicemi Rakouska, v horském údolí Valle di Casies v obci St. Martin. Úderem půl sedmé začalo lidí před kostelem sv. Václava na Čechově náměstí přibývat a v sedm hodin již byla naložena poslední zavazadla, včetně proviantu, který jsme s sebou vzeli, a tak všech 50 cestujících mohlo už jen naposledy zamávat svým blízkým a vydat se vstříc novým zážitkům.

Cestou jsme zastavili u jednoho z nejkrásnějších rakouských jezer Mondsee. Z Rakouska se hraničním přechodem Sillian dostáváme do Itálie a vjíždíme do údolí Pustertall, které od sebe odděluje Dolomity a Alpy. Zde se nám poprvé nabízí podívaná na skalní kolosy, které se tyčí po obou stranách silnice. Kolem 18. hodiny jsme podle plánu dorazili do našeho dočasného domova - domu Velehrad. Zde nás kromě příjemných manželů Záleských přivítal i P. Stanislav, který dorazil vlastním autem.

Neděle 20. 7.

Na první den byl naplánován výlet na turistické lákadlo východních (tzv. Sextenských) Dolomit - na vrchol „Tre Cime di Lavaredo“ (Drei Zinnen). Po zaplacení mýtného se autobusem do-

stáváme až na parkoviště u chaty Rif. Lavaredo je velmi rušná a zdejší provoz se dá snadno přirovnat k frekvenci turistů na pražském Václavském náměstí. Tento symbol Dolomit, tzv. „Tři zuby“, na nás bohužel vždy jen vykoukl zpoza mraků, ale vše nám bylo vynahrazeno fascinujícími výhledy do kraje, a to za všudypřítomného cinkotu zvonů pasoucích se krav. Od úpatí Tří zubů je možné vrátit se snadnější cestou zpět k autobusu. Ti náročnější z nás se vydávají delší cestou, která vede stezkou mezi skalami a postupně sestupuje do údolí až k chatě Drei Zinnenhütte (2405 m). Míjíme do skály vytesaný bunkr z 1. světové války, která zdejší krajinu výrazně poznamenala a s jejímiž pozůstatky se tu setkáváme dodnes. Pohodovou a nenáročnou cestou sestupujeme na parkoviště u hotelu Drei Zinnen, odkud se autobusem vracíme zpět do domu Velehrad. Den jsme (stejně jako všechny další) završili poděkováním a mší svatou v místní kapli.

Pondělí 21. 7.

Další den se vydáváme k jezeru Sorapis (1926 m). Po krátké zastávce u jezera Misurina se dostáváme k sedlu Passo Tre Croci (Tři kříže 1791 m), odkud se pěšky vydáváme krásnou alpskou přírodou. Vzhledem k tomu, že se nacházíme v blízkosti bývalé hranice Rakousko-Uherska s Itálií, míjíme několik starých vojenských pevností. Cesta, místy jištěná lany, vede po úbočí masivu, odkud jsou krásné výhledy do kraje. Po chvíli stoupání po hraně prudkého srázu hlubokého kolem 400 metrů se nám v malém údolí naskytl fascinující pohled na „avivážové“ pleso Lago del

Sorapis (jeho blankytně modrá barva zcela odpovídá barvě Lenoru nebo Azuritu), kde se otužili manželé Fabiánovi vykoupli. Zpět se někteří vracejí po stejné cestě, odhodlanější skupiny se vydávají cestou, kde prudkým stoupáním překonávají cca 800m převýšení. Je odtud nádherný pohled na masivy v okolí - Monte Cristalo (3221 m) a Crepe de Zumeles (2230 m). Posléze máme možnost vyzkoušet si dobrodružnou cestu po lanech a suťoviskem, ale také usilovné hledání časem zmizelé turistické značky. Po krátkém, ale zato prudkém klesání se napojujeme na stezku 213, která skrze nádherné paloučky se spoustou květin vede zpět k sedlu Tre Croci. Na zpáteční cestě navštívujeme vojenský hřbitov Nasswand - Toblach (Monte Piana - Dobbiaco), kde jsou pochováni vojáci různých národností padlí během 1. světové války. Dnešní večer se naše, již tak početné společenství, rozrostlo o další 4 členy - rodinu Houškových.

Úterý 22. 7.

Dnešek je dnem odpočinku a relaxace, proto jsme zvolili výlet do Brixenu. Cestou děláme zastávky na dvou sedlech mezi jednotlivými horskými masivy, přes které jsme přejížděli. Vzhledem k tomu, že jsme očekávali „jen“ výlet do města, nikdo netušil, že již samotný výšlap k vodopádu, ke kterému jsme se vypravili na začátku cesty, si zasloužil pohorky a ne lehké sandály, které většina z nás měla. Překvapila nás i velká zima a vítr, které nás uvítaly na Passo Sella a Passo Gardena v jejich dvou tisícové výšce. Na Passo Sella jsme opět obdivovali nádherné výhledy do kraje,

ale také kapličku sv. Mořice. Na Passu Gardena, kam jsme se s drkotajícími zuby po chvíli přesunuli, nás čekala procházka po zdejší naučné stezce a pohled na „královnu bledých hor“, nejvyšší horu Dolomit - Marmoladu (3343 m) a její vrcholový ledovec. Ze zdejší krajiny měli radost nejen vášniví botanici, ale také amatérská malířka Jana Stibůrková, která každé volné chvílky využila k malování zdejších přírodních krás.

Cíl dnešní výpravy, Brixen, je menší klidné městečko. Navštívili jsme centrum města s jeho úzkými a květinami obklopenými uličkami, branami, zahradami, kostely a všemi dalšími zajímavostmi, které město nabízelo.

Středa 23. 7.

Dnes jsme se vypravili do průsmyku „Passo de Falzarego“, odkud jsme měli opět překonat několik dalších kilometrů zdejších hor. Kvůli špatnému značení, ale také nedostatečné informovanosti, jsme poprvé „dojeli“ na délku našeho autobusu, podruhé na jeho výšku a do třetice všeho „dobrého“ i na jeho váhu. Proto přišel na řadu náhradní program - výlet k nejvyššímu vrcholku skupiny třítisícových vrcholů Tofana - na Tofana di Mezzo (3244 m). Vzdor naší turistické zdatnosti nás lanovka vyvezla až do své poslední stanice, odkud již bylo hračkou zdolat posledních pár metrů k samotnému vrcholu. Na zpáteční cestě většina z nás neodolala a vyzkoušela místní vyhlášené sjezdovky, po kterých jsme se kolem bobové dráhy dostali až do města Cortina d'Ampezzo, které leží v samém srdci Dolomit a věhlasu dosáhlo především díky zimním olympijským hrám v roce 1956.

Čtvrtek 24. 7.

Budíček, ranní chvály a snídaně nás provázejí i dnes. Dnešek se nese ve znamení poslední společné velké túry - naším cílem se stalo jezero Lago di Braies (Pragser Wildsee) - 1496 m. K jezeru vedla poměrně náročná, o to však krásnější cesta. Na parkovišti jsme se opět rozdělili - jedna skupina se za pomoci místního autobusu nebo stopu dopravila na úpatí pohoří, odkud poměrně příjemnou, ale nepodstatně delší cestou došla až k jezeru. Ostatní hned zpočátku stoupali do kopce a po překonání výškového rozdílu přibližně 900 m si dopřáli oddychu a občerstvení u horské chaty Rosshütte. Poté, co jsme prošli několik zelených luk s ovceci a všudypřítomnými kravami, dostali jsme se k rozcestí, kde byla opět možnost výběru - jednodušší cesta vedla přímo k jezeru Pragser Wildsee, zatímco druhá pěšina nabízela zpočátku mírné stoupání, poté ale nádhernou cestu alpskou přírodou až k jezeru v údolí. Před sestupem k jezeru jsme byli odměněni výhledem na zasněžené Alpy. Jezero Lago di Braies (1496 m) bralo dech již při prvním pohledu - nádherná modř, která se rozlévala v malém údolí uprostřed svahů porostlých lesy, nad kterými se tyčily ostré bílé štíty. Počasí nám ten den přálo, proto se sedm statečných (později přibyl osmý) z našich řad vykouvalo, ostatní je raději jen sledovali z vyhlávané pláže.

Pátek 25. 7.

Ani jsme se nenadáli a byl tu pátek, kdy si každý zvolil svou denní náplň - někdo vyrazil do nedaleké vesničky St. Magdaleny s krásným kostelem, jiní

šli na nákup sýrů na blízkou farmu, a ti, kteří si chtěli ještě vychutnat nezapomenutelné výhledy, zdolali horu Horneckekele (2127 m) tyčící se přímo nad vesnicí St. Martin. Cesta ovšem nebyla jednoduchá - hned na začátku se některým podařilo ztratit značku (i když při italském způsobu značení to nebylo žádné umění...), proto horu zdolávali z jiné strany než ostatní. Nakonec se ale podařilo a několik z nás se sešlo u velkého kříže tyčícího se na úplném vrcholku, odkud jsme se po vrcholové fotce vypravili zpět po hřebeni údolím až do St. Magdaleny a odtud zpět po silnici do St. Martina.

Sobota 26. 7.

Od samého rána je všude zmatek a shon. Rychle se nasnídat, sbalit poslední věci, uklidit pokoj a nakládat věci do autobusu. Loučíme se s manželi Záleskými a odjíždíme, byť se nám vůbec nechce, zpátky do Čech. Posvačíme opět u rakouského jezera Moondsee a pak nezbyvá než se srovnat s trochu nepříjemnými pocity, které jsme měli při překročení rakousko-českých hranic. Přesně na čas, tj. kolem osmé hodiny večer, přijíždíme do Vršovic, kde na nás již netrpělivě čekají naši blízcí; loučíme se a doufáme, že se v září setkáme při společném promítání.

Všechny dny byly nabyty nezapomenutelnými a neopakovatelnými zážitky, fascinujícími scenériemi, bezpočtem kvetoucích skalniček a jiných kytiček, ale také společenstvím lidí, kteří se zde sešli. Navzdory tomu, že velká část účastníků pocházela z jiných pražských farností než z vršovické, se nám poda-

řilo vyladit se na stejnou (nebo alespoň podobnou) notu, takže jsme mohli společně prožívat všechny krásy, které dolomitská příroda přinášela.

Velké díky patří Olze Polanské, již mnoha zájezdy protřelé organizátorce, která vzala na svá bedra i tuto naši cestu - a organizace to jistě nebyla jednoduchá! Celý pobyt zpestřoval P. Stanislav svým milým a nevtíravým humorem, ale také svými kázáními, nad kterými jsme měli možnost rozjímat po každé mši svaté nebo ranních chválních - a zdejší ohromující příroda tyto prožitky jen umocňovala. Téměř rodinné prostředí nám připravili správci, kteří se starali nejen o naše pohodlí, ale svou přítomností a srdečností vy-

tvářeli a šířili pohodu. Nemalý obdiv patří jistě i několika lidem, kteří se, navzdory svému věku nebo zdravotním problémům, aktivně účastnili všech naplánovaných túr a z ničeho se nenechali vyřadit! A jaképak by to bylo lezení po horách s prázdným žaludkem? Všechny klobouky dolů před paní kuchařkou Zuzkou, která navzdory prvotním těžkostem a nedorozuměním vždycky zasytila hladové krky tak, že zbyly jen prázdné hrnce. Za to, že jsme vždycky včas, v pořádku a v dobré náladě všude dorazili, pak vděčíme neuvěřitelně milému a pohodovému řidiči panu Josefu Hofmanovi. Díky všem! *M. H. + O. Č.*

Pozn.: podrobný deník včetně fotografií na vás čekají ve farní kronice.

S P O L E Č E N S T V Í *naší farnosti a jeho záležitosti*

Ekonomická rada 4. 9.

ER projednávala možnosti financování opravy varhan, účast farnosti na Dnech Prahy 10, tisk informačních materiálů o našich kostelích a o varhanách, pokračování stavebních úprav v kostele sv. Václava. Městská část Praha 10 nás podpořila částkou 200 000 Kč na plánované úpravy kostela sv. Václava, tyto práce by měly začít koncem září.

Jiřina Haaszová

Pastorační rada 10. 9.

Na setkání PR se nejprve řešila otázka našich varhan. Z důvodu rekonstrukce sociálního zařízení na západní straně

kostela sv. Václava bude ukončen sběr starého papíru, poslední možnost je v neděli 21. 9. Všem sběračům i pomocníkům velmi děkujeme. J. Kučerová informovala o další možnosti k získání prostředků na opravu, dárcovských smškách, což by byla vhodná forma především pro lidi mimo naše společenství (z 30 Kč jde 27 Kč na účel sbírky). K tomu je však třeba vyhlášení veřejné sbírky; hledá se vhodná zodpovědná osoba, která by sbírku reprezentovala vůči magistrátu. Diskutovaly se i o dalších způsobech získání peněz, vítány jsou další nápady. Pokud znáte majitele nebo manažera firmy, která by mohla opravu sponzorsky podpořit, dejte nám prosím vědět.

Dalším tématem byla rekonstrukce sociálních zařízení na západní straně kostela sv. Václava. Náklady byly vyčísleny na 536 tisíc Kč, k dispozici máme 300 tisíc, z nichž část je třeba do konce roku utratit. Akce bude proto zahájena, zbylé peníze budeme shánět. Budou rozepsány jednotlivé nákladové položky a zájemci budou moci přispět zakoupením konkrétní věci.

V neděli 28. 9. se uskuteční farní dopoledne. Dopoledne bude pouze mše sv. v 8.30, kterou bude celebrovat Pavel Semela mladší. Následovat bude krátké povídání o sv. Václavu, vystoupení Dany Vackové a komentované promítání fotek z našich cest (Polsko, Morava, Dolomity). K těmto cestám bude v kostele sv. Václava vytvořena výstava fotek

V den památky věrných zemřelých (2. 11.) bude v kostele sv. Václava latinská bohoslužba v 17 h s provedením Requiem. Z finančních důvodů byla vybrána levnější varianta od skladatele Zelenky. *Zuzka Váchová a MiM*

Farní charita

„*Pane, kde jsme Tě viděli...?*“

(Mt 25,37-39)

Stále prosíme ochotné řidiče/čky, aby se přihlásili k dopravě potřebných lidí na nedělní mše svaté (= čím více, tím méně). Děkujeme všem čtyřem, kteří fungují.

Již v minulých letech jsme navštívili dětský domov v Milovicích. V tomto školním roce budou návštěvy pravidelné (až na výjimky :-)) každou poslední neděli v měsíci.

Je jistě správné pomáhat i lidem mimo naše společenství, kteří žijí v mnohem těžších podmínkách než my. Chystáme se uspořádat povídání o Bělorusku, abychom se mohli rozhodnout pro eventuální bližší spolupráci s určitou oblastí této země. Je také možné navštívit obdobnou akci v sídle Aricidiecézní charity v Londýnské 44, a to 17. 10. v 17.30.

Hanka Rechnerová

P R O S T O R *pro sdílení myšlenek, zážitků apod.*

Poznámky starého faráře

O nové knížce Pavla Kuneše

Knížka přináší výběr z rozhlasových promluv Pavla Kuneše na Arcibiskupském gymnáziu v Praze v letech 2002–2008. Nejde ale o pouhý přepis rozhlasových relací k právě aktuálním událostem v liturgickém roce, knížka má mnohem širší obsah a promyšlenou koncepci. Rozmanité texty tvoří

důležité tematické okruhy, které se vážou k nejzákladnějším náboženským tématům. Knižka je to pěkná, výjimečná. Důvodů k pročítání je hodně; dále uvádím ty pro mě podstatné.

Pavel dokáže osobitě uchopit závažná náboženská témata a představit je jako otázky obecně lidské. Náročné náboženské pojmy vysvětluje na konkrétních příkladech, srozumitelně, jednoduše, a přitom velmi přesně, výstižně. Je

vzdělaný a zkušený, má z čeho zjednodušovat. Svě vědomosti o umění využívá funkčně, aby vysvětlil náboženské pojmy; originální jsou výklady, které paradoxně vycházejí z omylů velkých mistrů při zobrazování příběhů z Bible. Zvláště pro tyto kvality knížka osloví i nenáboženské lidi, kteří v Bibli vidí spíše kulturní hodnotu, ale přesto by se rádi něco o křesťanské tradici dozvěděli. Pavel nabízí výkladové přístupy, které nutně nevyžadují po čtenářích víru, a přesto k víře vedou a biblické náměty čtenáři přibližují.

Výchovný záměr Pavlových textů je nenápadný, dochází k němu vždy tak trochu oklikou. Vypráví o lidech, kteří vzbuzují jeho obdiv, úctu a vděčnost, a představuje je netradičním způsobem. Vykládá-li o působení světců, zajímá ho především lidský rozměr příběhu, jak působili a ovlivnili dění tady na zemi. Nemoralizuje, ale vypráví příběhy lidí, pro které se péče o druhé stala smysluplným naplněním života. Zajímavý je i výběr osobností z duchovní oblasti, ale také vědy, umění a všedního života. Přestože se náboženství tyto texty přímo netýkají, mají hluboký duchovní náboj.

Texty přinášejí nejen moudré odpovědi na naše otázky, ale současně nás zapojují k dalšímu zkoumání a objevování nových aspektů. Tím, že ve svých textech autor odkazuje k Bibli, Bibli otvíráme. Kontroverzní náměty řešíme společně s ostatními farníky. Pavel nás tak nenásilnou formou nutí ke krásné povinnosti růst. Neříká vždy, co chceme slyšet a vědět, naopak často něco, co se nám nezdá. Vybízí k ověření, zda má pravdu nebo nás mystifikuje. Autorovu

osobní zkušenost můžeme převzít nebo opustit, můžeme se svobodně rozhodnout.

Pavlovy úvahy nás nenechávají v klidu, dotýkají se nás často osobně. Překvapeně zjišťujeme, že oslovenými se cítí být i ostatní. Záhadu Pavel vysvětluje jednoduše: „Je to prostě tím, že mluvím sám o sobě.“ Dává totiž do svých kázání i knižních textů nejen své vědomosti, ale také své nitro, složky citové a mravní. Ukazuje nejen svou sílu a jistotu, ale především svou slabost, své tápání, pochyby, hledání a trápení. Otvírá se tak vztah úcty, důvěry a vděčnosti.

Ke kvalitě knížky přispívá i autorova starost a péče o slovo. Je napsána střízlivým stylem a pečlivou hovorovou češtinou. Přečtěte si ji. *Jana Skripniková*

Díky za představení Pavlovy knížky, snad jen pár slov navíc. Popsaná forma má své přirozené limity. Jde o soubor několikaminutových promluv, mnohdy velmi složité a mnohvrstvé problémy jsou v ní proto jen naznačeny. No, jen si to někdy zkuste! Pavel se přitom snažil oslovit i „nekostelové“ studenty, a tak vybíral ty myšlenky, které pro ně mohou být přístupné. Pokud máme tato omezení na paměti, může nám být kniha v mnohém přínosem, jak psáno výše.

MiM

English for Christians

Mnozí z nás se učíme angličtinu jakožto hlavní světový jazyk. Existuje však místo, kde se s ní většina z nás zaručeně nedomluví – v kostele! Chybí nám totiž slovní zásoba, kterou ve standardních

kurzech nezískáme. Naštěstí i v cizině můžeme mluvit s Bohem svou mateřštinou, pro rozhovor s lidmi a pro zapojení do bohoslužby si však nevystačíme. Rádi bychom proto v následujících číslech Vinice uvedli na pokračování jakýsi minikurz angličtiny pro křesťany. Najde se někdo, kdo by ho pro nás připravil?

Světec v následujícím období: **Hildegarda z Bingenu** (svátek 17. 9.)

Panna, abatyše, mystička

Žena všestranných zájmů, zvaná též „rýnská Sybila“, se narodila kolem r. 1098 jako desáté dítě Hildeberta z Bemensheimu a jeho manželky Mechtildy. Rodina to byla velmi bohatá a urozená. Děvčátko bylo již ve věku osmi let předáno klášteru benediktinek Disibodenberg, možná jako desátek, možná pro její chatrné zdraví. Dívky se ujala sv. Juta, která zde žila jako reklúza (dobrovolně vzděná). Od ní získala Hildegarda velmi dobré vzdělání: kromě čtení a psaní se k němčině naučila i latinu, znala Písmo svaté, poezii a hudbu, naučila se také benediktinskou liturgii. V 15 letech složila řeholní sliby a žila celkem v poklidu do svých 40 let v klášteře benediktinek.

Již od dětství mívala vize, o kterých nemluvila, věděla o nich pouze Juta a jeden mnich jménem Volman. V r. 1136 Juta zemřela a Hildegarda byla zvolena abatyší. Své vize si i poté nechávala pro sebe, částečně proto, že měla pochybnosti, ale také pro obavy z reakcí ostatních lidí. Postupně však došla k přesvědčení, že má své vize zaznamenat. Získala k tomu svolení od mohučského

arcibiskupa. Tak vznikl její první spis *Scivitas*, která obsahuje kosmologii plnou symboliky. Zdůrazňuje jednotu všeho živého v Bohu. Kniha zaujala i sv. Bernarda z Clairvaux. Přečetl úryvky i tehdejšímu papeži Evženovi II., který Hildegardu ujistil, že její vize jsou vskutku od Boha a má právo je sdělit ostatním.

Hildegarda žila i nadále jako abatyše v klauzуре, ale založila nový klášter na Rupertsbergu u Bingenu. Diktovala své vize, vedla klášter, až jí bylo šedesát let. Poté na „pokyn shůry“ opustila klauzuru a podnikla několik cest po kláštorech, kde kázala mnichům i řeholnicím shromážděným v kapitule, což byla tou dobou u ženy nevídaná věc. Ač nebyla pevného zdraví, dokázala být velmi rázná a energická. Dopisovala si s předními panovníky té doby, např. s Jindřichem II. a Alžbětou Toskánskou, a neváhala je i ostře pokárat. Všemi uznávaná a obávaná abatyše zemřela 17. 9. 1179 ve svém klášteře v Bingenu ve věku 68 let. Zanechala po sobě množství duchovních knih, kromě zmíněné *Scivitas* ještě např. *O ceně života*, *O dílech Božích*, kde oslavně popisuje moc Ducha sv. Zanechala po sobě 77 originálních církevních hudebních skladeb, napsala též dvě knihy o léčení.

Hildegarda bývá zobrazována jako benediktinská abatyše a modelem kostela, též s knihou a perem. Kanonizační proces byl zahájen nedlouho po její smrti, ale dosud není ukončen.

Na závěr ještě recept od Hildegardy při poruchách soustředění, nebo zapomnětlivosti: „Člověk, který je proti své vůli zapomětlivý, ať rozmačká kopřivy na šťávu a přidá trochu olivového

oleje, a než půjde spát, ať si tím natře hruď a spánky a jeho zapomnětlivost se bude zmenšovat.“ Ať nám paměť slouží!

A. K.

Kdo nezná Písmo, nezná Krista

Tento proslulý výrok sv. Jeronýma, jednoho z nejslavnějších učenců a církevních otců západní křesťanské církve, mi vytane na mysl téměř při každé přípravě na biblickou hodinu. Poznávat, jak Písmo mluví o Kristu a jak Kristus mluví k nám v Písmu, je vskutku nádherné dobrodružství. Čím více člověk proniká do vlastního textu bible, tím větší hloubky se mu odhalují. Nezbyvá, než volat se sv. Pavlem: „Jak nesmírná je hloubka Božího bohatství, jeho moudrosti i vědění! Jak nevyzpytatelné jsou jeho soudy a nevystopovatelné jeho cesty! `Kdo poznal mysl Hospodinovu a kdo se stal jeho rádcem? Kdo mu něco dal, aby mu to on musel vrátit?` Vždyť z něho a skrze něho a pro něho je všechno! Jemu buď sláva na věky. Amen.“ (Ř 11,33-36). Nebo, chceme-li si připomenout ono veliké zaslíbení, které uvádí sv. Pavel v listě Korintským: „Co oko nevidělo a ucho neslyšelo, co ani člověku na mysl nepřišlo, připravil Bůh těm, kdo ho milují“ (1 K 2,9). A toto zaslíbení se začíná naplňovat již zde v našem pozemském životě.

Sáhněme ještě potřetí do Pavlových listů. Sbírka Pavlových listů v Novém zákoně je zahájena jeho nejrozsáhlejším a teologicky nejhlubším listem - listem Římanům. Závěr vstupního pozdravu v tomto listu můžeme číst takto: „Všem vám ve Vršovcích, kdo jste Bohem milováni a povoláni ke svatosti: milost vám

a pokoj od Boha Otce našeho a Pána Ježíše Krista“ (srov. Ř 1,7). Opravdu jsme Bohem milováni a jím povoláni ke svatosti. Nikoli ke svatosti založené na našem výkonu, na našem pachtění, abychom se Bohu zalíbili a zasloužili si jeho lásku. Svatý Jan nás ujišťuje: „V tom je láska: ne že my jsme si zamilovali Boha, ale že on si zamiloval nás a poslal svého Syna jako obět smíření za naše hříchy“ (1 J 4,10). Nebo „My milujeme, protože Bůh napřed miloval nás“ (1 J 4,19). U sv. Pavla je na toto téma nepřeborné množství textů. Přečteme si alespoň jeden z listu Efesanům, tedy obci, kterou sám založil a v níž strávil nejméně tři roky svého života: „Milostí tedy jste spaseni skrze víru. Spasení není z vás, je to Boží dar; není z vašich skutků, takže se nikdo nemůže chlubit. Jsme přece jeho dílo, v Kristu Ježíši stvořeni k tomu, abychom konali dobré skutky, které nám Bůh připravil“ (Ef 2,8-10). Ta slova platí i pro nás. I my jsme dostali ten nesmírný dar - nabídku ničím nepodmíněně Boží lásky. Je na nás uvěřit v tuto lásku, která se tak zřetelně ukázala v Ježíšově díle naší spásy, v jeho utrpení, smrti a zmrtvýchvstání. Uvěřit a přijmout tuto jeho nabídku jako nabídku své spásy.

Obzvlášť pozeňnaným způsobem čtení Písma je jeho čtení ve společenství, v němž „každý slouží druhým tím darem milosti, který přijal“ (srov. 1 Pt 4,10). O to se snažíme při našich setkáních nad biblí - při biblických hodinách. 28. června začal Rok svatého Pavla, který potrvá do 29. června 2009. V našich biblických hodinách jsme se již na tento rok připravovali. Začali jsme číst Skutky apoštolů a chceme se

postupně stále hlouběji zabývat životem a dílem svatého Pavla, tohoto velikého apoštola pohanů. Chcete-li se nechat inspirovat životem prvotní církve a listy svatého Pavla, přijďte mezi nás. Setkáváme se na faře jednou za 14 dní v lichých týdnech, a to v úterý v 16.45 hod. Po prázdninách začínáme 7. října.

Jožka Nagy

Chyt č. 6: Atlet a gravitace

Představil jsem vám již pět chytů, jakýchsi rozumových opor na mojí cestě víry. Mluvili jsme o Bohu stvořiteli nebo spíše tvůřiteli světa, o jeho dobrotě i požadavcích, a zmínili omezenost našeho poznání tváří v tvář skutečností, které nás přesahují. Zapomněli jsme se však tázat na důležitou věc: kdo je Bůh?

My, křesťané, si jaksi automaticky představujeme Boha jako Někoho. Setkáváme se však i s jiným názorem, kdy Bůh je považován za nejvyšší jednotící princip, trochu na způsob přírodního zákona. Tuto myšlenku nemůžeme opovržlivě zamést pod koberec, vždyť pokud atlet vyhodí oštěp do vzduchu, bude jeho další pohyb určen gravitačním zákonem (pohyb oštěpu, v horším případě i atleta :)). Kdo je tedy Bůh? Někdo, kdo věci tvoří, nebo něco, co určuje jejich tvoření? Rozdíl v obou pojetích je

propastný: k osobnímu Bohu můžeme mít vztah, k principu nikoliv – zkuste mluvit s gravitačním zákonem!

Kterou cestu zvolit? Určitým vodítkem může být pohled na stvoření. Již dávno si lidé všimli jeho hierarchického uspořádání od neživé přírody přes rostliny, živočichy až po člověka. Ačkoliv má strom života mnoho větví, můžeme dobře sledovat vzestup, kdy vyšší formy života jsou jakýmsi rozvinutím těch nižších. Tak se dostaneme až k nám lidem, kteří svět zkoumáme a na každém kroku přitom žasneme nad jeho propracovaností, která tu byla „již před námi“. Trochu jako když archeologové obdivují pokročilost mayské matematiky, která byla na mnohem vyšší úrovni než u ostatních národů Nového světa, ba i tehdejší Evropy. Jaké místo tedy patří Bohu, když člověk žasne nad jeho dílem? Bůh je jistě mnohem víc než člověk, tedy zřejmě někdo více než osoba. Pokud tomu tak skutečně je, mohli bychom s ním navázat vztah? Sami po tom toužíme, jak krásně vyjádřil Augustin: „Nepokojné je srdce lidské, dokud nespočine v Tobě, Bože.“ Přitom nám však již rozum nepomůže. Je to jako při obtížných horolezeckých výstupech, kdy se dostaneme i do míst, kde další chyt očima najdeme až mimo dosah rukou. Co dál? Nezbyvá než pečlivě odměřit vzdálenost a skočit. Věřím, že je to skok do otevřené Boží náruče. *MiM*

P O Z V Á N Í *na následující měsíc nebo i trochu dál*

Manželská duchovní obnova

Ještě několik míst je volných na farní duchovní obnovu manželských párů. Koná se ve dnech 14.-17. 11. v západočeské Žihli.

Za ubytování v areálu pro školy v přírodě se platí 345 Kč na osobu (od 2 let) a noc. Zálohu 800 Kč na osobu je třeba zaplatit od poloviny října Vláďovi Jenišťovi.

Angličtina pro rodiče

Především rodičům (nebo prarodičům) školních dětí je určena nabídka zopakovat a osvěžit si znalosti angličtiny. Bude se jim věnovat M. Müller starší, a to na faře vždy v pondělí od 18.30 do 19.30 hodin. Budou pak moci lépe pomáhat svým dětem s angličtinou. Prosíme o dar ve prospěch farnosti 300 Kč za osobu a pololetí.

Zájemci se přihlásí M. Müllerovi st., který má telefon domů 272 76 50 83, nebo mobil 732 74 49 53.

Rychlé a přesné psaní na klávesnici

Nabízím kurz psaní na klávesnici „na slepo všemi deseti“. Scházeli bychom se ve středu odpoledne. Nabídka platí komukoliv. Kroužek je zadarmo, pořízení výukového programu přijde na 600 Kč (pro libovolný počet lidí na jednom PC).

Z předchozích let máme dobrou zkušenost, po roce a půl se několik dětí (přibližně od 12 let) naučilo obstojně psát, část z nich pak měla schopnost

udělat si státní zkoušku ze zpracování textu. Navíc se vytvořila se i dobrá parta. Hanka Rechnerová, 721 444 323, rechnero@heroldovysady.cz

Národní svatováclavská pouť

Svátek sv. Václava 28. září je poutním dnem ve všech kostelích, které jsou mu zasvěceny, i v našem kostele. Letos svátek připadne na neděli. Koná se však i společná, národní pouť, letos před tímto svátkem. Národní pouť bude zaházena již v pátek 26. 9. 2008 v 17 hodin svatováclavským duchovním zastavením na Václavském náměstí v Praze pod sochou sv. Václava.

Hlavní pouť bude ve Staré Boleslavi, v místě mučednické smrti sv. Václava. V sobotu 27. září od 10 hodin tam bude slavnostní mše sv. na Mariánském náměstí. Hlavním celebrantem bude kardinál Miloslav Vlk. Již předtím v 8 a v 9 hodin budou slaveny mše sv. v kryptě basiliky sv. Václava ve Staré Boleslavi. Od 12 hodin pak bude v poutním kostele P. Marie duchovní program s uctíváním Palladia.

Do Staré Boleslavi jede autobus č. 367 od stanice metra Černý Most, odjezd v 8.30 hodin, příjezd v 8.59; dále linka č. 375 od metra Českomoravská, odjezd v 9.05, příjezd v 9.49. Nelze vyloučit změnu, a proto doporučujeme ověřit spojení před cestou. Další informace jsou na internetové adrese www.svatovaclavskapout.cz nebo na stránkách Arcibiskupství pražského www.apha.cz. *M. Müller st.*

Pohledy k výšinám

na Moravě (Třebíč)

a v Dolomitech

Přehled pravidelných bohoslužeb

neděle	8.30	kostel sv. Václava
	10.30	kostel sv. Václava /pro rodiny s dětmi/
	19.00	kostel sv. Mikuláše /P. Pavel Kuneš/
úterý	18.00	kostel sv. Mikuláše
středa	18.00	kostel sv. Václava /nejen pro mládež/
čtvrtek	8.00	kostel sv. Mikuláše
pátek	18.00	kostel sv. Václava
sobota	8.00	kostel sv. Mikuláše

Příležitost ke svátosti smíření a duchovnímu rozhovoru

neděle	7.30-8.15	kostel sv. Václava
středa	17.00-17.45	kostel sv. Václava
pátek	17.00-17.45	kostel sv. Václava
jindy	dle předchozí domluvy	s P. Stanislawem

Kalendář akcí do konce října a vybrané akce do konce roku

18. 9. /čt/	19.00	setkání farníků, jejichž partner/ka nežije v církvi /kontaktní osoba Lucka Poláková/	FAR
19. 9. /pá/	19.00	příležitost ke svátosti smíření pro mládež	FAR
20. 9. /so/	7.30	farní výlet za P. Hájkem do Stríbra a návštěva Kladrub, odjezd od kostela sv. Václava	
21. 9. /ne/		výročí posvěcení kostela sv. Václava	VAC
23. 9. /út/	10.00	eucharistie /výjimečná/ u příležitosti návštěvy kněží příbramského vikariátu	MIK
24. 9. /st/	19.00	beseda s promítáním o farní dovolené v Dolomitech	FAR
25. 9. /čt/	19.00	setkání lidí nad 30 letě žijících osaměle /kontaktní osoba Markéta Boháčová/	FAR
26. 9. /pá/	19.00	informativní schůzka poutníků do Svaté země	FAR
27. 9. /so/	8.40- 18.30	farní výlet dětí na Brdy /kontaktní osoba Zuzka Vachová/, sraz na Smíchovském nádraží	
28. 9. /ne/ sv. Václav	8.30	farní den - eucharistie jen v 8.30 hod., hlavní celebrant P. Pavel Semela, poté agapé	VAC
30. 9. /út/	19.30	setkání týmu, který se podílí na přípravě na svátost manželství	FAR
2. 10. /čt/	18.00	začátek přípravy na křest dospělých /katechumenát/, setkání se konají každý týden do konce května 2009	FAR
2. 10. /čt/	19.30	první modlitební setkání maminek /Zdeňka Čiháková/	FAR
7. 10. /út/	16.45	začátek setkání cyklu biblických hodin /Josef Nagy/	FAR
7. 10. /út/	19.30	začátek přípravy k přijetí svátosti biřmování a obnovy svátosti biřmování, setkání se konají každý týden do května 2009	VAC
9. 10. /čt/	19.00	ekonomická rada	FAR
16. 10. /čt/	18.30	začátek cyklu rozhovorů o životě z víry /Josef Nagy/	FAR
17.-19. 10.		duchovní obnova pro starší mládež v Ouběnicích /kontaktní osoba Michaela Jungová/	
19.-27. 10.		farní pouť do Izraele	
30. 10. /čt/	19.30	setkání pro budoucí kmotry biřmovanců	FAR
2. 11. /ne/	17.00	Mozartovo „Requiem“, eucharistie v latině	VAC
10. 11. /po/	18.00	přednáška psycholožky Jiřiny Prekopové,	VAC
14.-17. 11.		duchovní obnova pro manžele v Žihli /kontaktní osoby Jana a Vláda Jenišťovi/	
20. 11. /čt/	19.00	setkání s rodiči dětí, které se účastní vyučování náboženství	FAR
21. 11. /pá/	19.00	„Slavnost světla“ - modlitby v duchu Taizé	
11. 12. /čt/	19.00	adventní besídka pro dobrovolníky pracující ve farnosti	FAR
12.-14. 12.		duchovní obnova pro mladší mládež v Dobříši /kontaktní osoba Katka Houšková/	

Týdenní program (předběžný)

Pondělí	13.30	Mariina legie	FAR	
	17.00-18.30	kroužek vyšívání /Markéta Řečinská/	FAR	
	18.30	angličtina pro dospělé /Míla Müller st./ od října	FAR	
	17.00-19.30	řezbářský kroužek /Václav Novák/	BOH	
	19.00-21.00	cvičení pro radost	BOH	
Úterý	9.00-11.00	úřední hodiny farní kanceláře pro veřejnost	FAR	
	15.30-17.30	možnost setkání s knězem	FAR	
	16.45	biblická hodina /Jozef Nagy/ - lichý týden, od 7. října	FAR	
	19.00	modlitební setkání /Václav Novák/	KAP	
	19.30	příprava na biřmování, od 7. října	FAR	
Středa	10.00-12.00	setkání maminek s miminky a předškoláky /Z. Čiháková/	FAR	
	15.00	výtvarný kroužek pro děti /Simona Pišlová/	KLU	
	15.00	návštěva galerií /Simona Pišlová/ - 1. středa v měsíci		
	16.00	Euroskaut /Lukáš Alexa/	BOH	
	po mši	úklid kostela sv. Václava - 1. a 3. středa v měsíci	VAC	
	18.00	náboženství pro dospělé /P. Pavel Kuneš/ od října	FAR	
	19.00	setkání mladší mládeže od 15-19 let /Ondřej Rechner/ liché středy, od 1. října	FAR	
	19.00	setkání starší mládeže od 20-30 let /Marie Kofránková/ 2. středa v měsíci, od 8. října	FAR	
	19.00	pěvecký sbor /Olga Polanská/	KAP	
Čtvrtek	8.45	setkání farníků při čaji - 1. čtvrtek v měsíci	FAR	
	16.00	eucharistie pro děti - 1. čtvrtek v měsíci, od října	MIK	
	16.00-16.45	náboženství pro předškolní děti /Marie Kofránková/	FAR	
	16.00-16.45	náboženství pro mladší děti - 1.-5.tř./Jarka Nagyová,/	FAR	
	16.45-17.30	náboženství pro starší děti - 6.-9.tř. / Hana Rechnerová/	FAR	
	17.00-19.00	úřední hodiny farní kanceláře pro veřejnost	FAR	
	17.30	dramatický kroužek pro děti /Dana Vacková/, od 2. října	FAR	
	18.30	„Rozhovory o životě z víry“ /Jozef Nagy/ - sudý kal. týden, od 16. října	FAR	
		19.30-20.30	zkouška Kapela Missa	FAR
		19.30-20.30	setkání modlitebního společenství maminek /Z. Čiháková/	FAR
	21.00	tichá adorace před Nejsvětější svátostí /Jiří Vysohlíd/	MIK	
Sobota	10.30-12.00	modelářský kroužek /Petr Hříbek/	BOH	
Neděle	9.30-10.30	prodej knih /Alena Králová/	VAC	
	9.30-10.30	farní knihovna /Jana Stibůrková/	VAC	
	11.30	farní káva	VAC	
	15.00	loutkové divadlo /P. Pavel Kuneš/ poslední neděle v měsíci, od října	FAR	

Vydává farnost u kostelů sv. Mikuláše a sv. Václava Praha-Vršovice, www.farnostvrsovice.cz, tel. 271 742 523 | Vydání příštího čísla je plánováno na 26. 10., příspěvky dodávejte nejpozději ve čtvrtek 16. 10. | Kontakt: svatovinice@centrum.cz, případně osobně nebo do „vinného boxu“ v kostele sv. Václava | Šéfredaktor: Míla Müller ml. (MiM), tel. 272 765 083, 732 736 728 | Redakční rada tohoto čísla: Stanislav Góra, Alena Králová, Pavel Mikula, Markéta Řečinská, Václav Sokol | Jazyková korektura Simona Pišlová, sazba Slávek Heřman, tisk Eva Hrubá a Jan Rückl, výtisky pro vás zkompletovali Polákovci.